
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2017:15

Nyöversättning och kommentar till bekännelseskrifterna

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2017:124 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att starta ett projekt syftande till nyöversättning med kommentarer till Svenska kyrkans bekännelseskrifter. Utskottet pekar på att det kommit ut eller är på väg nyöversättningar och kommentarer till några av de viktigaste av reformations-tidens dokument vilka också hör till Svenska kyrkans bekännelseskrifter. Därutöver har reformationsjubiléet 2017 medfört att det kommit många andra skrifter som uppmärksammar och på olika sätt behandlar det reformatoriska arvet och dess betydelse. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2017:124 ska avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:124.

Motionens förslag

Motion 2017:124 av Axel W Karlsson, Nyöversättning och kommentar till bekännelseskrifterna

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att igångsätta ett projekt syftande till nyöversättning med kommentarer till Svenska kyrkans bekännelseskrifter.

Bakgrund

Samfundet Pro Fide et Christianismo tog på 1940-talet initiativ till en ny översättning av Konkordieboken. Sedan 1944 har de då översatta dokumenten jämte Uppsala mötes beslut givits ut i boken *Svenska kyrkans bekännelseskrifter*. Den sjätte upplagan trycktes 2005 och en talboksutgåva kom ut 2007. Det finns ett avtal mellan Samfundet Pro Fide och Bokförlaget Verbum som bl.a. säger att förlaget till Samfundet i god tid ska anmäla när en upplaga håller på att ta slut och en ny behöver tryckas. Texterna finns också tillgängliga på internet.

För stora delar av Konkordieboken gäller att den senaste översättningen är den som gjordes på 1940-talet. Det finns dock och är på gång vissa nya översättningar. Det gäller Martin Luthers Lilla katekesen med inledning och kommentar av Carl Axel Aurelius och Margareta Brandby-Cöster från 2011. Den gavs ut genom teologiska kommittén på uppdrag av kyrkostyrelsen och finns även tillgänglig för nedladdning på Svenska kyrkans webbplats. Det finns också en översättning av Luthers stora katekes från 1999 gjord av Martin Krauklis. Den har kommit i en andra upplaga 2017.

Till Strängnäs stifts präst- och diakonmöte hösten 2017 har utkommit boken *För Kristi skull – introduktion till de lutherska bekännelserna*. Den är i huvudsak en översättning av en bok – *Fortress Introduction to the Lutheran Confessions* – skriven av Günther Gassman och Scott Hendrix före undertecknandet av den för romersk-katolska kyrkan och lutherska kyrkor *Gemensamma deklarationen om rättfärdig-görelseläran* (1999). I den nu översatta och för första gången på svenska utgivna boken finns två nyskrivna kapitel av biskop emeritus Carl Axel Aurelius och prostern Pernilla Parenmalm. Bokens syfte är att ge en grundläggande introduktion till de lutherska bekännelseskriterierna.

Johannelunds teologiska högskola har gett docent Rune Söderlund uppdraget att göra en nyöversättning av Augsburgska bekännelsen med korta kommentarer. En arbetsgrupp från högskolan har kontinuerligt läst och kommenterat Söderlunds översättning och kommentarer. Vid det i motion 2017:124 nämnda seminariet våren 2017 gavs bl.a. kommentarer till Söderlunds nyöversättning och kommentarer som ett bidrag till den slutliga utgåvan. Denna ska föreligga senast i november 2017. Den kommer också att innehålla en språkligt förenklad version av Augsburgska bekännelsen. Härtill kommer bidragen vid det nämnda seminariet att publiceras i artikelform.

Frågor med koppling till dem som tas upp i motionen 2017:124 har tidigare behandlats av kyrkomötet och beretts av Tillsyns- och uppdragsutskottet. Betänkandet TU 2003:15 avsåg en motion (2003:76) med förslag om att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att ”föranstalta om en nyutgåva av Svenska kyrkans bekännelseskriter” med nyskrivet inledningskapitel och med bekännelseskriteriernas text språkligt reviderad eller nyöversatt. I enlighet med utskottets förslag avlog kyrkomötet motionen. Beträffande översättningar konstaterade utskottet, med hänvisning till ett yttrande 2003:20y från Läronämnden, att Svenska kyrkan inte känt behov av att auktorisera översättningar av de reformatoriska bekännelseskriterierna.

År 2015 avlog kyrkomötet, också på Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag (TU 2015:16), en motion (2015:108) med förslag bl.a. om att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag ”att verka för att material tas fram som underlättar läsningen av Svenska kyrkans bekännelseskriter”. Med hänvisning till en del aktuellt material som utskottet redovisade gjorde utskottet bedömningen att det redan finns material som underlättar läsningen av Svenska kyrkans bekännelseskriter. Därtill pekades på att ytterligare litteratur på området är att vänta framöver.

Kyrkomötet avlog 2016 en motion (2016:14) om att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att ombesörja att Konkordieboken ges ut på nytt i en modern översättning. I huvudsak omfattar ”Svenska kyrkans bekännelseskriter” och Konkordieboken samma dokument. Det som inte finns med i Konkordieboken är Uppsala mötes beslut från 1593. Tillsyns- och uppdragsutskottet konstaterade i sitt betänkande TU 2016:6 att Konkordieboken som helhet finns tillgänglig såväl som tryckt skrift som via internet. Utskottet menade att den svenska språkdräkten inte är föråldrad på ett sådant sätt att texten därigenom blir svårtillgänglig. Samtidigt noterades att det ligger i sakens natur att texter skrivna i huvudsak på 1500-talet inte alltid är enkla att tillägna sig. Vidare pekade utskottet på att det finns vissa nyöversättningar och att en sådan är under utarbetande vad gäller den centrala bekännelsetexten från reformationstiden, nämligen Augsburgska bekännelsen. Sammanfattningsvis sade utskottet följande.

Ifråga om såväl den genom tiderna mest spridda som ifråga om den mest centrala av Konkordiebokens skrifter från reformationstiden finns alltså eller kommer snart att finnas nya översättningar. Mot den här bakgrunden ser utskottet inte att det finns skäl för kyrkomötet att

uppdra till kyrkostyrelsen att vidta några särskilda åtgärder på det sätt som föreslås i motionen.

TU 2017:15

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:124.

Reformationen på 1500-talet uppmärksammas på många olika sätt detta år då det är 500 år sedan Martin Luther presenterade sina 95 teser om avlaten. Reformationsjubileet har bl.a. resulterat i en mängd böcker som på olika sätt belyser reformationens bakgrund och betydelse. Det innebär också att uppmärksamhet har ägnats åt skrifter från reformationstiden som hör till Svenska kyrkans bekännelseskrifter. Som framgår av bakgrundsteckningen kommer under hösten 2017 ut en nyöversättning av och kommentarer till det som kan kallas det centrala av dokumenten från reformationstiden, nämligen Augsburgska bekännelsen. För några år sedan utkom en nyöversättning med kommentarer till den mest spridda av reformationstidens skrifter, alltså Martin Luthers lilla katekes, vilken också finns med bland de grundläggande dokumenten avseende Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

I det yttrande från Svenska kyrkans unga som kyrkomötet har fått del av föreslås att Läronämnden ska få i uppdrag att tillsätta en kommentatorsgrupp. Detta är dock en sak vid sidan av det som är Läronämndens uppgift, vilken är att yttra sig innan kyrkomötet fattar beslut i frågor som rör Svenska kyrkans lära. I linje med vad som också tas upp i det nämnda yttrandet ser utskottet det som angeläget med en bearbetning av frågorna om vad det innebär att vara en evangelisk-luthersk kyrka. Utskottet menar att en tolkning av detta pågår kontinuerligt och konstaterar att det inte minst under senaste tiden, vid sidan av de nämnda nyöversättningarna och kommentarerna, kommit många skrifter med detta syfte. Utskottet ser arbetet med dessa frågor som det för vår tid allra viktigaste.

Mot bakgrund av det som utskottet här anfört finner utskottet för närvarande att det inte finns anledning att påbörja ett nytt projekt av det slag som föreslås i motionen. Därmed föreslår utskottet att kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:124.

Uppsala den 5 oktober 2017

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Inger Wahlman, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Emilia Lindstrand, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Sven Kerst, Anna Ekström, Sten Elmberg, Lisbeth Göranson, Anders Novak och Johan Blix.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Margareta Carlenius, Catharina Erdtman, Kent Karlsson, Stefan Linderås, Bertil Murray, Ingrid Borgström, Helena Nordvall, Kerstin Rossipal, Anna-Lena Carlsson, Ann-Christin Alexius, Helena Elmqvist, Helena Björkman och Irene Leonardsson.

Biskoparna Eva Brunne och Per Eckerdal har deltagit i utskottets överläggningar.